

לך לך חט"ו שיחה ד'

"אדם לעמל יולד" מפני שע"י העמל נעשה "שותף להקב"ה המעשה בראשית". ישנה עמל צלאכה ועמל שיחה, אך דוקא "עמל תורה" הוא חידוש אמיתי של האדם, שהאדם מחבר בורא ונברא, ועי"ז פועל האדם חידוש אמיתי בעולם.

על הפסוק (יב, ז) "לזרעך נתתי את הארץ הזאת" איתא במדרש: "ראה אותם עסוקים בניכוש ועידור אמר יהא חלקי מיושבי הארץ וכו'".

ובגמרא (סנהדרין צט, ב): "אמר ר' אחא אדם לעמל נברא וכו' איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה וכו' ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה וכו' הוי אומר לעמל תורה".

הביאור בכל זה: הקב"ה הוא טבע הטוב להיטיב, ותכלית הטוב לנברא הוא שיהי' דומה לבוראו, בבחי' "שותף להקב"ה במעשה בראשית", ולכן הטביע הקב"ה בטבע האדם שירצה דוקא בענין של עמל שבו על האדם לחדש דבר.

ובענין העמל ישנם ג' דרגות: (א) "עמל מלאכה": מכיון שהתכלית הוא להיות "שותף להקב"ה במעשה בראשית", ענין של מעשה, לכן התחלת העבודה היא ענין של מעשה, עמל מלאכה שיעשה את מלאכתו בהתאם להוראת התורה. אך אין זה השלימות האמיתית דעמל כי ענין המעשה ישנו גם בבע"ח. ולכן המדריגה הב' דעמל הוא "עמל שיחה", שזהו החידוש דבני אדם. אך כללות מציאות האדם, כולל כח הדיבור, נברא על ידי הקב"ה ואם כן אין זה חידוש אמיתי. ואמיתית ענין העמל הוא "עמל תורה", שאז נעשה "תורתו", והאדם פועל חידוש דחיבור ואיחוד בורא ונברא.

ובפנימיות הענינים: "עמל מלאכה" הו"ע עשיית מלאכתו מתוך אמונה שהקב"ה זן ומפרנס לכל. אך זהו רק מדריגת האלוקות שבבריאה ואין זה המשכת חידוש אמיתי. ולאח"ז בא האדם למדרגת "עמל שיחה", ענין התפילה, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", העלאת הענינים גשמיים לשמים. אך גם זה אינו חידוש אמיתי כי ההעלאה היא ע"י עבודת האדם המוגבל, ולכן גם העלי' היא רק למדריגה שהיא בערך הבריאה. ודוקא ע"י עמל תורה שעל ידה (הנה, לאחר שלימות הבירור דמלאכה ושיחה) יכול האדם לפעול חידוש אמיתי, שהרי התורה היא בלי גבול, ולכן על ידה יכול האדם לפעול חידוש אמיתי בעולם.